

3.3

Maa- ja vesirakentamisen suhdanteet

2/2009

Sisällys

Maa- ja vesirakentamisen suhdanteet	3
I neljännes 2009	
Maa- ja vesirakentamisen kuukausikuvaajat.	4
Maa- ja vesirakennusalan suhdanteet kääntyivät laskuun alkuvuonna	
Maa- ja vesirakentamisen kustannukset	6
Maa- ja vesirakennusalan kustannukset kääntyneet laskuun	
Maa- ja vesirakentamisen työllisyys ja ansiotaso	8
Maa- ja vesirakennusalan työllisiä edellisvuotta enemmän	
Maa-ainekset	9
Kiven louhinta, hiekan ja saven otto supistuivat alkuvuonna	
Talonrakentaminen	10
Uudisrakentamisen aloitukset laskivat rajusti alkuvuonna	
Aloittaneet ja lopettaneet maa- ja vesirakennusalan yritykset sekä konkurssit	11
Aloittaneiden maa- ja vesirakennusyritysten määrä väheni	
Investoinnit maa- ja vesirakentamiseen	12
Investoinnit maa- ja vesirakentamiseen vähenivät tammi-maaliskuussa	

Maa- ja vesirakennusyritysten tilinpäätös.	13
Maa- ja vesirakentamisen liikevaihto kasvoi ja kannattavuus parani hieman vuonna 2007	
Kansainvälistä vertailua	14
Maa- ja vesirakentamisen volyymi supistui EU:n alueella tammi-maaliskuussa	
Toimialauudistus TOL 2008	15

Julkaisussa *-merkityt tiedot ovat ennakotietoja. Julkaisussa käytetty muutos% on laskettu edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta tai -jaksosta.

Työpäiväkorjauksella eliminoidaan kalenterista johtuvat vaihtelut.

Kausivaihtelulla tarkoitetaan niitä vuoden sisällä tapahtuvia systemaattisia, ei välttämättä säännöllisiä, heilahdellisia taloudellisissa aikasarjoissa, jotka on usein aiheuttanut jokin ei-taloudellinen ilmiö.

Trendi kuvaa sarjan pitkän ajan suhdannevaihtelua. Tämän julkaisun trendikuviot on tuotettu TRAMO/SEATS-menetelmällä.

Muistattehan myös verkkopalvelun!

Rakentamisen ja asumisen verkkopalvelu löytyy osoitteesta tilastokeskus.fi/tup/rakas
Maa- ja vesirakentamisen verkkopalvelu on päivitetty 18.6.2009
Tunnukset palveluun on postitettu tammikuussa.

Julkaisu ilmestyy Rakentaminen aihealueessa

© 2009 Tilastokeskus

Lisätietoja:

Anja Räisänen (09) 17 341
tai ko. sivun alalaidassa mainittu henkilö.

sähköposti: rakennus.suhdanne@tilastokeskus.fi

Vuosikertahinta 90 euroa.
Kestotilauksena 82 euroa sisältäen verkkopalvelun.
Ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Julkaisun tiedot vapaasti lainattavissa. Lainattaessa mainittava ko. tiedon kohdalla ilmoitettu lähde.

ISSN 1795-4541 (pdf)
ISSN 1456-8152 (print)

Maa- ja vesirakentamisen suhdanteet I neljännes 2009

Maa- ja vesirakennusalan yritykset

Maa- ja vesirakennusyritysten liikevaihto

maaliskuu -5,3 %

tammi-maaliskuu -0,9 %

Maa- ja vesirakennusyritysten palkkasumma

huhtikuu +1,6 %

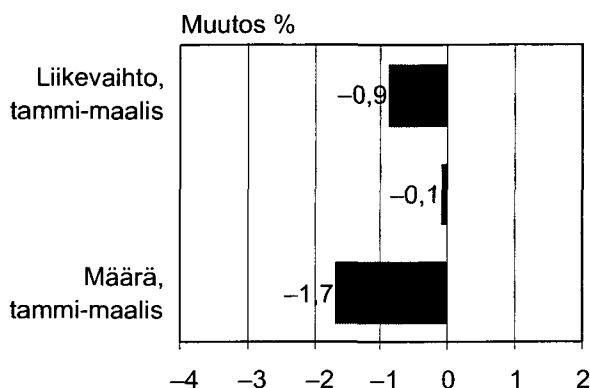
helmi-huhtikuu -0,1 %

tammi-huhtikuu +2,7 %

Maa- ja vesirakennusyritysten määräindeksi

maaliskuu -1,5 %

tammi-maaliskuu -1,7 %

Maa- ja vesirakentamisen kustannukset

Maarakennuskustannusindeksi

tammi-maaliskuu +0,8 %

tammi-huhtikuu +0,4 %

Maarakennusalan konekustannusindeksi

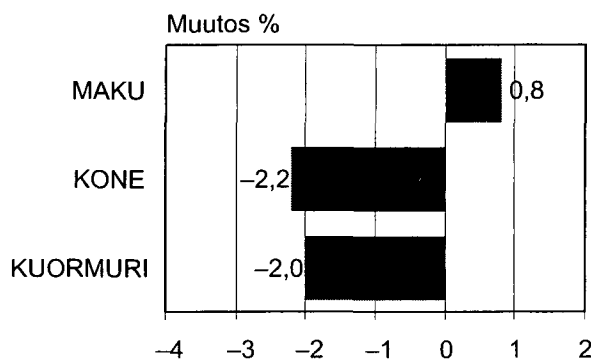
tammi-maaliskuu -2,2 %

tammi-huhtikuu -2,8 %

Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi

tammi-maaliskuu -2,0 %

tammi-huhtikuu -2,6 %

Maa- ja vesirakennusalan työllisyys

Työlliset

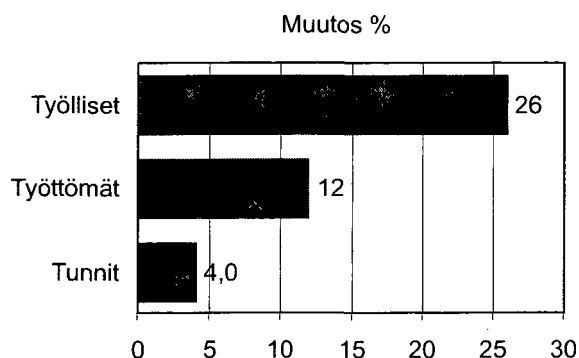
tammi-maaliskuu +26 %

Työttömät

tammi-maaliskuu +12 %

Tehdyt työtunnit

tammi-maaliskuu +4 %

Prosentit on laskettu vertaamalla edellisen vuoden vastaavaan aikaan.

136 017 1259

Maa- ja vesirakennusalan suhdanteet kääntyivät laskuun alkuvuonna

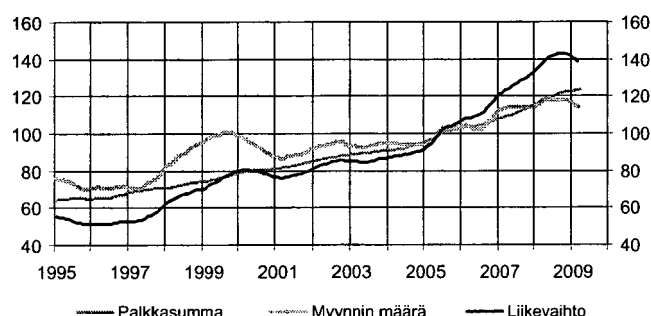
Maa- ja vesirakennusyritysten liikevaihto kääntyi laskuun

Rakentamisen kuukausikuvaajissa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008 tämän vuoden tammikuun tietojen julkaisun yhteydessä. TOL 2002 luokituksen mukaisista maa- ja vesirakentamisen yrityksistä suuri osa kuuluu uuden luokituksen mukaan toimialalle erikoistunut rakentaminen, joten uudet sarjat eivät ole vertailukelpoisia aiempiin.

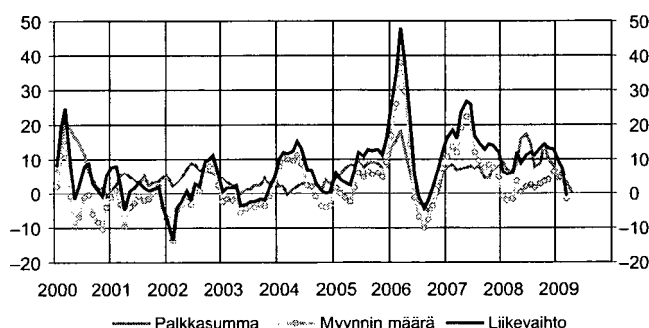
Maa- ja vesirakennusalan yritysten liikevaihto kasvoi yhtäjaksoisesti vuodesta 2002. Vuosina 2005-2008 kasvu oli vuosittain yli 10 prosenttia, vuonna 2007 reilut 16 prosenttia vuotta aiemmasta. Vielä kuluvan vuoden tammikuussa liikevaihto kasvoi 7 prosenttia, mutta helmikuu toi tullessaan käänteen laskuun ja liikevaihto supistui reilut 6 prosenttia. Maaliskuussa liikevaihto väheni 5,3 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden ensimmäisen neljänneksen liikevaihdon laskuksi tuli 0,9 prosenttia.

Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihtoaan kasvatti vielä lähes puolet maa- ja vesirakennusalan yrityksistä. Näistä 42 prosentin liikevaihto kasvoi yli 15 prosentilla. Kasvuvaikutus kumoutui kuitenkin toisen puoliskon liikevaihdon reippaalla supistumisella.

Maa- ja vesirakentamisen kuukausikuvaajat, trendit

Maa- ja vesirakentamisen kuukausikuvaajien vuosimuutokset, %

sella. Lopputulokseen vaikutti eniten pienten alle 50 henkilön yritysten liikevaihdon väheneminen.

Maa- ja vesirakentamisen kuukausikuvaajat TOL 2008

Vuosi	kk	Maa- ja vesirakennusyritysten liikevaihtoindeksi 2005=100				palkkasummaindeksi 2005=100				myynnin määräindeksi 2005=100			
		Alkuperäinen	Kausitasoitettu	Trendi	Vuosi-muutos % ¹⁾	Alkuperäinen	Kausitasoitettu	Trendi	Vuosi-muutos % ¹⁾	Alkuperäinen	Kausitasoitettu	Trendi	Vuosi-muutos % ¹⁾
2005		100,0	100,0	100,2	12,1	100,0	99,9	99,8	8,5	99,5	99,8	100,1	5,8
2006		110,2	111,5	111,4	10,2	103,6	104,8	104,7	3,6	103,7	104,8	104,8	4,2
2007		128,0	126,8	126,8	16,1	110,6	111,0	111,1	6,8	114,6	114,1	114,0	10,6
2008*		142,5	140,5	140,3	11,3	121,8	122,3	119,7	10,1	118,0	117,5	117,4	2,9
2007	7	128,4	125,8	127,2	16,8	128,8	111,5	111,2	7,1	115,0	112,5	114,2	12,1
	8	155,8	129,4	128,2	14,7	120,1	112,9	111,9	7,8	138,4	115,2	114,3	9,7
	9	155,1	128,0	129,2	13,0	111,5	111,4	112,5	4,6	138,2	114,3	114,4	7,7
	10	156,5	129,3	130,3	14,3	108,4	110,2	113,3	4,4	137,9	114,1	114,4	8,5
	11	149,4	134,2	131,5	14,0	126,0	117,7	114,2	7,2	130,6	116,3	114,3	7,5
	12	165,8	130,3	132,5	12,0	113,6	114,3	115,0	8,0	143,8	111,5	114,1	4,6
2008	1	82,0	130,6	133,9	6,5	95,9	114,3	115,8	9,2	70,7	109,6	114,6	-0,8
	2	98,7	137,5	135,8	5,6	108,4	117,4	116,8	6,7	84,2	118,5	115,7	-2,0
	3	87,8	136,5	137,7	6,1	107,0	118,5	117,7	6,5	74,6	115,7	116,9	-1,7
	4	122,8	142,0	139,4	12,0	105,7	119,7	118,5	8,3	104,1	121,4	117,8	3,6
	5	131,5	141,0	140,6	8,9	133,0	147,3	119,1	16,1	109,5	119,3	118,1	0,5
	6	158,9	141,1	141,4	11,1	143,3	120,1	119,7	17,1	131,1	116,8	117,9	2,1
	7	146,5	142,0	142,1	12,0	138,9	120,2	120,3	14,6	119,7	117,0	117,8	2,4
	8	167,9	142,6	142,7	11,3	132,6	120,7	120,8	7,8	135,3	117,9	118,0	1,4
	9	182,9	143,8	143,0	13,2	120,5	121,2	121,4	8,8	147,6	118,0	118,1	2,8
	10	183,3	144,6	143,0	14,3	135,5	124,8	121,9	14,3	147,2	119,1	118,1	3,8
	11	156,4	141,6	142,5	13,3	124,4	120,7	122,1	10,0	128,8	117,9	117,9	4,2
	12	191,5	143,2	141,8	12,6	116,2	122,3	122,4	8,1	162,7	119,0	117,4	6,4
2009	1	87,2	141,4	140,8	9,5	107,8	124,2	122,7	3,8	73,9	118,2	116,5	5,9
	2	92,2	138,3	139,6	7,0	106,6	122,3	123,0	4,0	78,3	113,4	115,3	5,4
	3	86,9	139,0	138,4	-0,9	106,7	122,1	123,2	3,1	73,5	114,9	114,3	-1,7
	4					107,4	123,5	123,6	-0,1				

1) muutos on alkuperäisen sarjan kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta.

Maa- ja vesirakennusyritysten maksama palkkasumma pieneni helmi-huhtikuussa hieman

Maa- ja vesirakennusalan yritysten maksama palkkasumma supistui hieman kuluvan vuoden helmi-huhtikuussa. Tammikuun palkkasumma oli yli 12 prosenttia vuoden 2008 tammikuun palkkasummaa suurempi, mutta sekä helmi- että maaliskuussa maksetut palkkasummat olivat edellisvuotista pienempiä. Huhtikuussa maksettu palkkasumma taas kasvoi edellisvuotisesta 1,6 prosenttia.

Työllisiä maa- ja vesirakennusosalalla oli alkuvuodesta 5 000 henkeä vuoden 2008 tammi-maaliskuuta enemmän, yhteensä 24 000 henkeä. Tehtyjä työtunteja kertyi tammi-maaliskuussa 4 prosenttia edellisvuotista enemmän.

Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä maa- ja vesirakennusalan ansiotaso nousi Ansiotasoindeksiin mukaan 7 prosenttia.

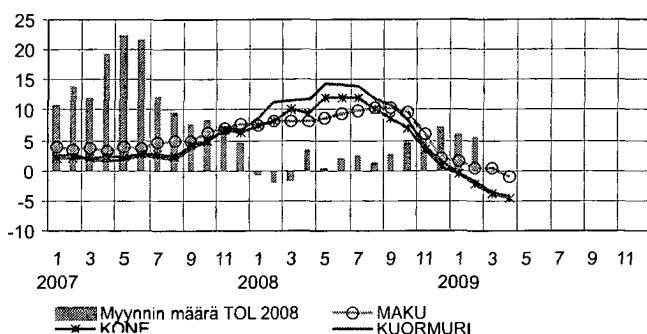
Maa- ja vesirakennusyritysten myynnin määrä supistui tammi-maaliskuussa vajaat 2 prosenttia

Maa- ja vesirakennusalan yritysten myynnin määrä supistui tammi-maaliskuussa vajaat 2 prosenttia vuotta aiemmasta. Joulukuussa myynnin määrä lisääntyi yli 10 prosenttia, mutta jo helmikuussa se supistui 7 prosenttia vuodentakaisesta. Maaliskuussa myynnin määrä pieneni edelleen 1,5 prosentilla.

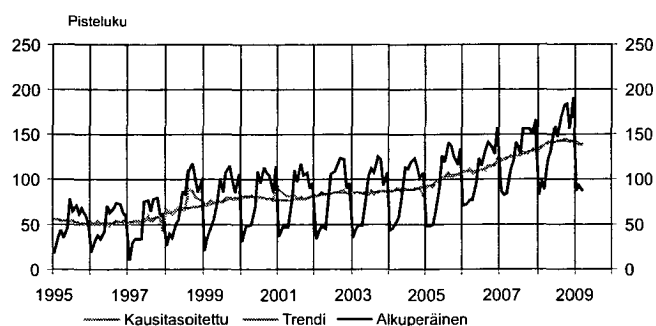
Myynnin määrä lasketaan poistamalla liikevaihdosta kustannusten muutosten vaikutukset. Alkuvuoden aikana osa kustannuksista on jo kääntynyt laskuun.

Infra ry:n suhdannekyselyn mukaan alan yritysten kevään työtilanne ja kapasiteetin käyttöaste huononivat odotettua enemmän. Kevään ja kesän odotukset ovat pessimistisiä varsinkin maa- ja vesirakentamisen määrän suhteen. Myös kannattavuuden arvioidaan heikkenevän.

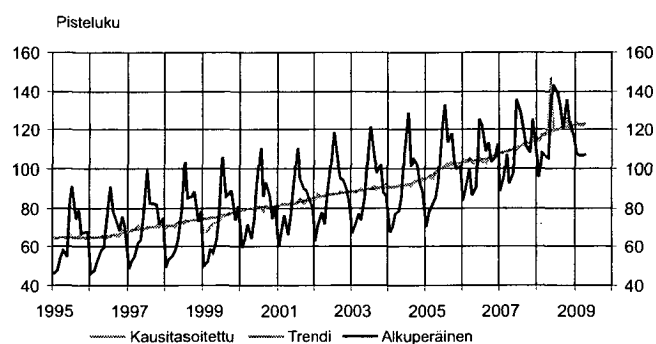
Maa- ja vesirakennusyritysten myynnin määrän ja kustannusten vuosimuutokset, %

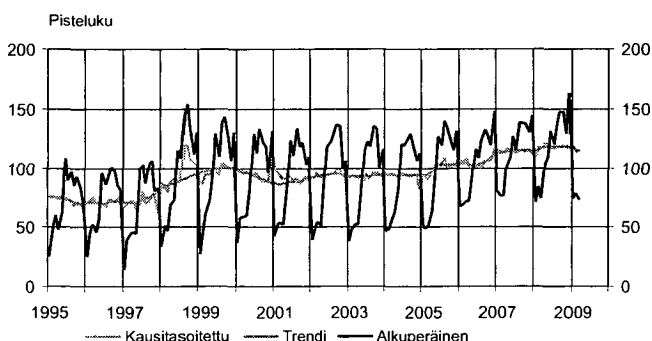
Maa- ja vesirakennusyritysten liikevaihtoindeksi 2005=100

Maa- ja vesirakennusyritysten palkkasummaindeksi 2005=100

Maa- ja vesirakennusyritysten myynnin määraindeksi 2005=100

Lähde: Tilastokeskus, Teollisuus ja rakentaminen

Tiedustelut: Merja Järvinen (09) 17 341

Maa- ja vesirakennusalan kustannukset kääntyneet laskuun

Maa- ja vesirakennusalan kustannukset ovat kuluvan vuoden alkukuukausina kääntyneet laskuun. Maarakennuskustannusindeksi nousi vielä tammi-maaliskuussa hieman, mutta huhtikuu painui jo lievästi miinukselle.

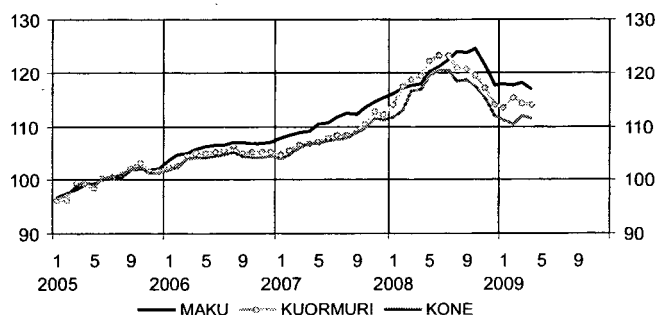
Maarakennusalan konekustannusindeksi on laskenut kaikkina kuluvan vuoden alkukuukausina, tammi-maaliskuussa 2,2 prosenttia ja huhtikuussa 4,6 prosenttia.

Myös kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi laski tammi-maaliskuussa 2 prosenttia ja huhtikuussa 4,4 prosenttia.

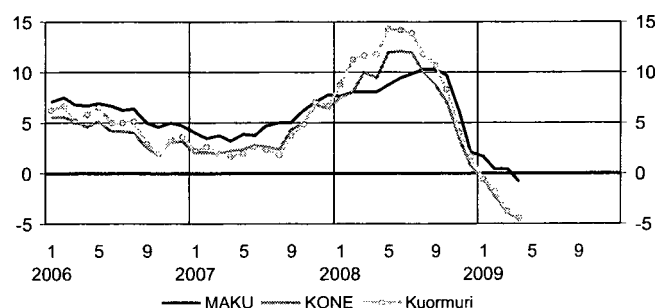
Rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokraus halpeni alkuvuodesta lähes 4 prosentilla.

Kaikkien kustannusindeksien laskuun vaikuttivat erityisesti polttoaineiden reippaasti halventuneet hinnat. Laskua hillitsivät kohonneet palkkakustannukset, ansiotason 7 prosentin nousu vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Tehdyn työtunnin kustannukset työnantajalle nousivat rakennusosalalla vuonna 2008 työvoimakustannusindeksin mukaan 6,2 prosenttia.

Kustannusindeksit, pisteluvut

Maa-rakennusalan kustannusindeksit, vuosimuutos %

Maa- ja vesirakennusalan kustannusindeksit

Vuosi	kk	Maarakennuskustannusindeksi MAKU 2005=100		Maarakennusalan konekustannusindeksi KONE 2005=100		Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi KUORMURI 2005=100	
		Kokonaisindeksi	Vuosimuutos %	Kokonaisindeksi	Vuosimuutos %	Kokonaisindeksi	Vuosimuutos %
2005		100,0		100,0		100,0	
2006		106,1	6,1	104,1	4,1	104,8	4,8
2007		111,3	4,8	107,6	3,4	108,2	3,3
2008		120,4	8,2	116,7	8,4	105,1	3,6
2007	7	111,6	4,7	107,6	2,7	108,2	2,4
	8	112,5	5,0	107,7	2,4	108,2	1,8
	9	112,3	5,0	108,9	4,3	109,1	3,8
	10	113,5	6,3	109,5	5,0	110,3	4,8
	11	114,4	7,1	111,4	6,8	112,6	7,1
2008	12	115,3	7,8	111,2	6,4	112,2	6,7
	1	116,1	7,6	111,8	7,5	113,9	8,8
	2	117,2	8,1	113,0	8,1	117,4	11,2
	3	117,7	8,1	116,5	10,0	118,7	11,6
	4	117,9	8,1	116,8	9,5	119,4	11,8
	5	120,1	8,8	119,5	12,0	122,3	14,3
	6	121,2	9,5	120,4	12,1	123,2	14,2
	7	122,4	9,8	120,4	11,9	123,2	13,9
	8	124,1	10,3	118,4	10,0	121,0	11,8
	9	123,9	10,3	118,6	8,8	120,7	10,7
	10	124,5	9,7	117,3	7,1	119,5	8,4
	11	121,4	6,1	115,3	3,5	117,1	4,0
2009	12	117,7	2,1	111,9	0,7	114,1	1,7
	1	118,0	1,6	111,2	-0,6	113,4	-0,5
	2	117,7	0,4	110,5	-2,2	115,2	-1,8
	3	118,2	0,4	112,0	-3,9	114,3	-3,7
	4	116,9	-0,9	111,5	-4,6	114,1	-4,4

Maarakennusalan kustannukset laskivat vuodessa 0,9 prosenttia

Maarakennusalan kustannukset laskivat 0,9 prosenttia vuoden 2008 huhtikuusta vuoden 2009 huhtikuuhun. Kustannusten vuosimuutos vaihteli osaindekseittäin päällysteiden -11,5 prosentista maarakenteiden ja kalliorakenteiden 3,3 prosenttiin.

Kokonaisindeksin laskuun vaikuttivat erityisesti polttoaineiden ja energian sekä bitumi- ja muovituotteiden halpeneminen sekä korkojen lasku. Kustannusten laskua hillitsivät etenkin työvoimakustannusten kasvu, maa- ja kiviaineksen sekä ostettujen kuljetuspalvelujen kallistuminen.

Maarakennusalan konekustannukset laskivat vuodessa 4,6 prosenttia

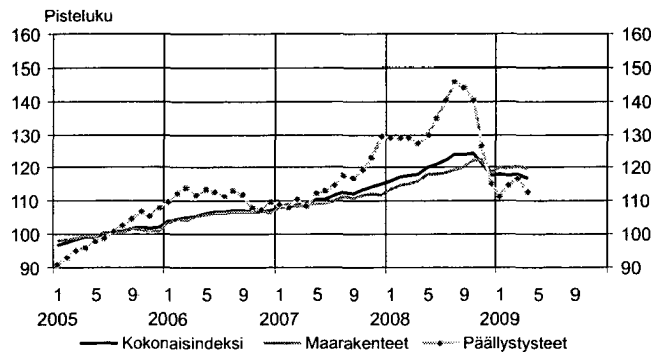
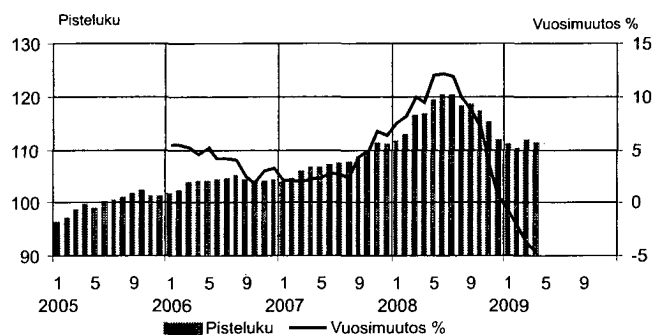
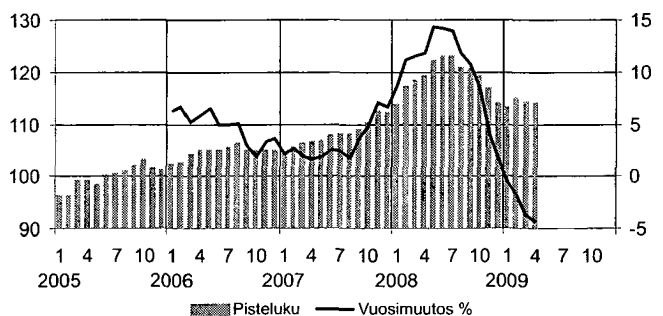
Maarakennusalan konekustannukset laskivat 4,6 prosenttia vuoden 2008 huhtikuusta vuoden 2009 huhtikuuhun. Hoito- ja kunnossapitokoneiden kustannukset laskivat 3,6 prosenttia ja perinteisten maarakennuskoneiden kustannukset 5,1 prosenttia. Ajoneuvonostureiden kustannukset laskivat 7,1 prosenttia.

Kustannusten laskuun vaikuttivat erityisesti polttoaineiden hintojen noin 35 prosentin aleneminen sekä korkojen lasku.

Kuorma-autoliikenteen kustannukset laskivat vuodessa 4,4 prosenttia

Ammattimaisen kuorma-autoliikenteen kustannukset laskivat 4,4 prosenttia vuoden 2008 huhtikuusta vuoden 2009 huhtikuuhun. Keskiraskaiden ja raskaiden kuorma-autojen kustannukset laskivat 2,5 prosenttia ja perävaunuyhdistelmien 5,7 prosenttia. Pakettiautojen ja kevyiden kuorma-autojen kustannukset kohosivat 0,1 prosenttia.

Kokonaisindeksin laskuun vaikuttivat polttoaineiden hintojen noin 24 prosentin lasku sekä korkojen aleneminen. Laskua hillitsi palkkakustannusten nousu vuoden aikana.

Maarakennuskustannusindeksi 2005=100**Maarakennusalan konekustannusindeksi 2005=100****Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi 2005=100, vuosimuutos %**

Maa- ja vesirakennusalan työllisiä edellisvuotta enemmän

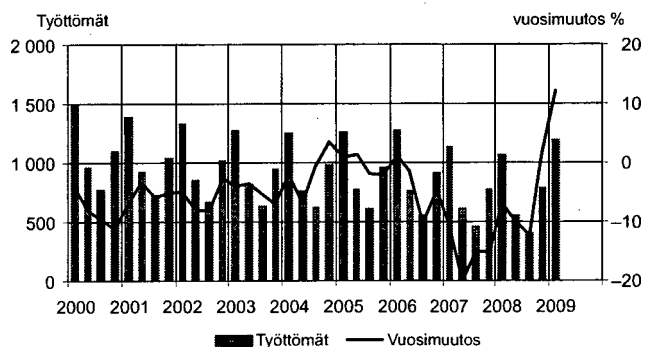
Työvoimatutkimus siirtyi uuteen toimialaluokitukseen TOL 2008 tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen tietojen julkaisun yhteydessä. Maa- ja vesirakentamisen yrityksistä suuri osa on uuden luokituksen mukaan siirtynyt toimialalle erikoistunut rakentaminen, joten uudet sarjat eivät ole vertailukelpoisia aiempiin. Työ- ja elinkeinoministeriön tietoihin pohjautuvat työttömien ja avoimien työpaikkojen määrät ovat edelleen TOL 2002 mukaisia.

Maa- ja vesirakennusalan työllisten määrä lisääntyi tammi-maaliskuussa 26 prosenttia viimevuotisesta. Työllisiä oli alalla 24 000 henkeä. Työttömänä oli lähes 1 200 maa- ja vesirakennusalan työntekijää, mikä on yli 12 prosenttia edellisvuotista enemmän.

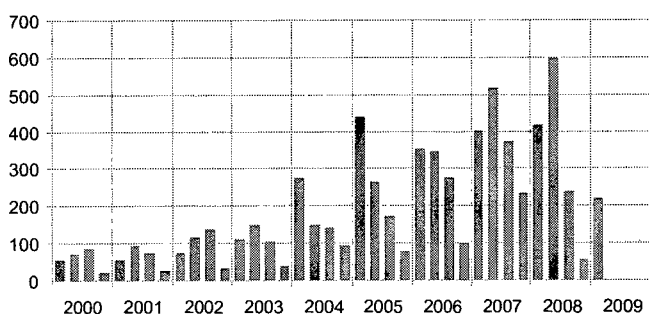
Maa- ja vesirakennusalan avoimia työpaikkoja oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kaikkiaan 220, mikä on lähes puolet vähemmän kuin vuoden 2008 vastaavana aikana. Huhtikuun lopussa oli avoinna 59 maa- ja vesirakennusalan työpaikkaa.

Tehtyjä työtunteja kertyi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 4 prosenttia edellisvuotista enemmän. Ansiotaso nousi vastaavana aikana maa- ja vesirakennusosalalla 7 prosenttia vuotta aiemmasta.

Maa- ja vesirakennusalan työttömät

Maa- ja vesirakennusalan avoimet työpaikat, kpl

Maa- ja vesirakennusalan työllisyys ja ansiotaso

TK TOL 2008				TEM TOL 2002				Ansiotasoindeksi 2005=100	
Työlliset		Tehdyt työtunnit		Työttömät		Avoimet työpaikat		Pisteluku	Vuosi- muutos %
1 000 henkeä	Vuosi- muutos %	milj. t	Vuosi- muutos %	Työttömät henkeä	Vuosi- muutos %	nelj.k.a.	Vuosi- muutos %		
2008 k.a.	21	39,1		753	15	127	42	115,8	6,7
2008 I	19	8,4		1 064	-7	416	4	112,6	5,3
II	22	10,9		555	-10	600	16	115,1	6,9
III	22	10,0		412	-12	239	-36	116,3	7,6
IV	21	9,8		794	2	55	-77	119,2	7,1
2009 I	24	26	8,7	1 194	12	220	-47	120,5	7,0
II									
III									
IV									

k.a. = keskiarvo

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus, Ansiotasoindeksi ja Työministeriö

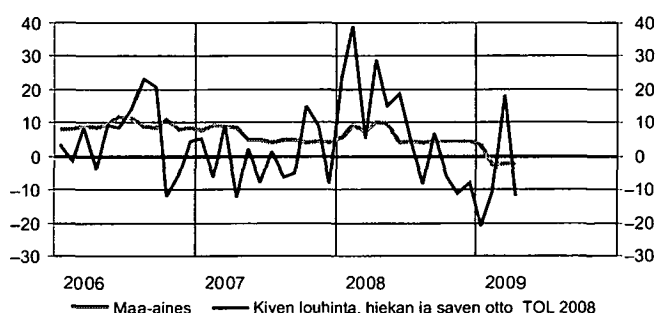
Tiedustelut: TK Kalle Sinivuori ja Harri Nummila (09) 17 341 ja Työministeriö, Työnvälitystilasto 010 60 4001

Kiven louhinta, hiekan ja saven otto supistuivat alkuvuonna

Teollisuustuotannon volyymi-indeksin mukaisen kiven louhinnan, hiekan ja saven oton volyymi supistui tammi-maaliskuussa 6,5 prosenttia vuotta aiemmasta. Lasku jatkui myös huhtikuussa, jolloin volyymi pieneni 12 prosenttia vuoden 2008 huhtikuusta. Toimialan volyymin supistuminen alkoi loppukesästä 2008.

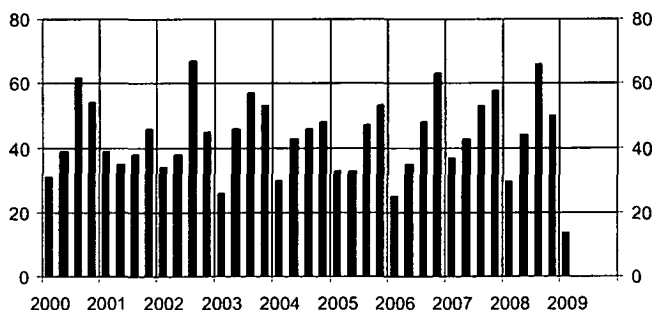
Kiven louhintaa, hiekan ja saven otto TOL 2008 ja maa-aineksen hinta, vuosimuutos, %

Rakennuskustannusindeksin maa-aineksen hinta on myös kääntynyt laskuun tämän vuoden helmikuusta lähtien. Tammi-maaliskuussa maa-aineksen hinta laski vajaan prosentin. Huhtikuussa hinta laski 2 prosenttia vuoden 2008 huhtikuusta.

Maa-aineksen kuljetus kuluvaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä romahti puoleen edellisvuotisesta. Maa-ainesta kuljetettiin 14 miljoonaa tonnia kun vastaava luku viime vuonna oli 30 miljoonaa tonnia.

Maa-aineksen kuljetus tavaramäärä, milj. tonnia

Maa-ainekset

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi					Rakennuskustannusindeksi		Maa-aineksen kuljetus					
Kiven louhinta, hiekan ja saven otto TOL 2008					Maa-aines		Tavaramäärä, milj. tonnia					
Vuosi	kk	Työpäivä- korjatut luvut	Trendi	Vuosi- muutos %	Alkuperäiset luvut	Vuosi- muutos %	Vuosi/nelj.	I	II	III	IV	I-IV
2005=100					2005=100							
2005		102,7		-2,8	100,0		1995	35	54	59	52	200
2006		107,7		4,9	108,7	8,7	1996	23	25	55	61	164
2007		107,4		-0,2	115,6	6,3	1997	23	34	55	54	166
2008		115,7		7,7	122,5	6,0	1998	33	45	55	45	177
2008	1	124,4	118,5	23,6	118,9	5,5	1999	26	46	61	54	187
	2	99,5	117,8	39,0	125,9	9,4	2000	31	39	62	54	186
	3	90,7	114,0	5,2	124,4	7,3	2001	39	35	38	46	158
	4	124,3	116,7	29,1	127,0	10,1	2002	34	38	67	45	184
	5	140,7	119,2	15,1	126,2	9,5	2003	26	46	57	53	182
	6	154,5	117,1	18,7	119,8	4,1	2004	30	43	46	48	167
	7	100,5	112,1	4,7	119,6	4,3	2005	33	33	47	53	166
	8	104,8	108,9	-8,1	119,9	4,1	2006	25	35	48	63	171
	9	121,3	109,6	6,7	120,6	4,4	2007	37	43	53	58	192
	10	122,7	107,8	-5,8	122,1	4,4	2008	30	44	66	50	189
	11	138,9	104,9	-11,1	122,9	4,4	2009	14				
	12	65,0	104,4	-7,7	123,0	4,5						
2009	1	98,2	105,6	-21,0	122,5	3,0						
	2	88,6	110,7	-11,0	122,7	-2,5						
	3	107,1	114,1	18,2	121,9	-2,0						
	4	109,4	111,7	-12,0	124,5	-2,0						

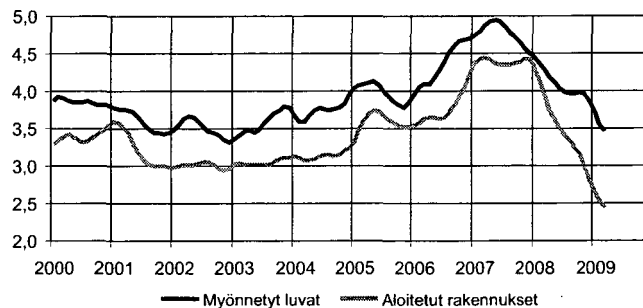
Uudisrakentamisen aloitukset laskivat rajusti alkuvuonna

Uudisrakentamisen määrän vuosia jatkunut kasvu kääntyi laskuun jo vuonna 2008. Vuosimuutoksia tarkastelemalla rakennuslupien myöntäminen kääntyi laskuun vuoden 2007 lopulla ja aloitukset vuoden 2008 alussa, kun taas valmistuneiden uudisrakennusten kuutiomäärä kasvoi edelleen vielä vuoden 2008 viimeiselläkin neljänneksellä. Vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä myös valmistuneiden rakennusten kuutiomäärät laskivat miinuksen puolelle. Asuinrakentaminen lähti hii-pumaan jo vuonna 2007, mutta toimitilarakentamisen voimakas kasvu piti koko uudisrakentamisen kasvua yllä aina vuoden 2008 alkupuolelle saakka.

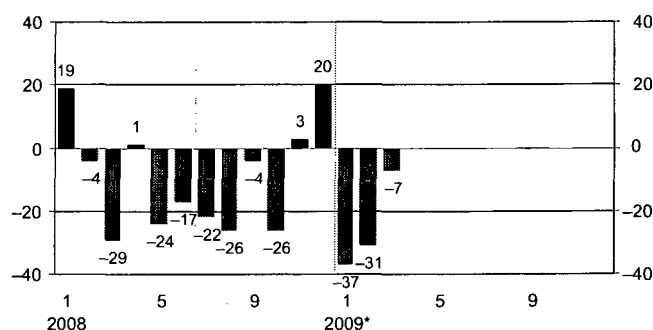
Vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä rakennushankkeiden aloitusten määrä väheni rajusti. Väheneminen alkoi vuoden 2008 alusta ja voimistui neljänneksittäin. Vuoden 2009 tammi-maaliskuussa aloitettiin uudisrakennustöitä 4,4 miljoonan kuution edestä, mikä on vain noin puolet edellisvuotisesta. Aloitusten väheneminen koski kaikkia rakennustyyppejä lukuun ottamatta julkisia palvelurakennuksia.

Myönnettyjen rakennuslupien kuutiomäärät laskivat neljänneksen edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Teollisuus- ja varastorakennusten ja asuinrakennusten lupakuutiot pienenivät lähes 50 prosenttia.

Myönnettyt rakennusluvut ja aloitetut rakennukset, milj. m³, trendit

Myönnettyt rakennusluvut, vuosimuutokset %

Talonrakentaminen

Rakennuksen käyttötarkoitus	Myönnettyt rakennusluvut			Aloitettut rakennukset		
	2009*	2008	08/09 %	2009*	2008	08/09 %
	milj. m ³		1)	milj. m ³		
Kaikki rakennukset	7,48	11,42	-25	4,37	8,43	-48
Asuinrakennukset	1,41	2,62	-39	1,03	1,98	-48
Vapaa-ajan asuinrakennukset	0,16	0,26	-37	0,12	0,14	-14
Liike- ja toimistorakennukset	1,60	2,25	-18	0,50	2,19	-77
Liikenteen rakennukset	0,15	0,46	-66	0,05	0,30	-83
Julkiset palvelurakennukset	0,69	0,79	3	0,53	0,34	56
Teollisuus- ja varastorakennukset	2,01	3,98	-44	1,63	2,95	-45
Maatalousrakennukset	1,26	0,97	55	0,35	0,50	-30
Muut rakennukset	0,36	0,54	-23	0,22	0,33	-33

1) Muutosprosentit on laskettu edellisen vuoden ennakkotietoihin vertaamalla.

Lähde: Tilastokeskus, Rakennus- ja asuntotuotanto

Tiedustelut: Paula Salminen (09) 17 341

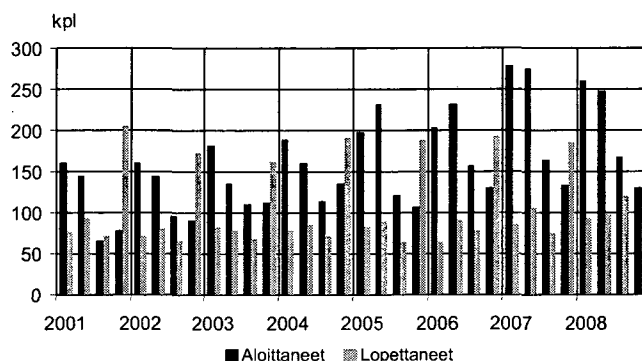
Aloittaneiden maa- ja vesirakennusyritysten määrä väheni

Aloittaneiden maa- ja vesirakennusyritysten määrä väheni viime vuonna 5 prosenttia vuodesta 2007. Vuoden 2008 aikana aloitettiin 806 yritystä. Aloittaneiden määrä väheni kaikilla neljänneksillä paitsi kolmannella neljänneksellä oli hieman kasvua. Vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä aloitti 130 maa- ja vesirakennusyritystä.

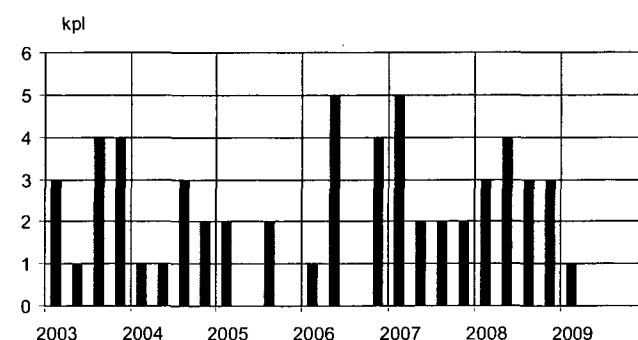
Lopettaneiden maa- ja vesirakennusyritysten määrä kasvoi rajusti kolmannella neljänneksellä 2008, 60 prosenttia vuotta aiemmasta.

Aloittaneiden ja lopettaneiden maa- ja vesirakennusyritysten määrät ovat vielä TOL 2002 mukaiset. Konkurssitilastossa sen sijaan on jo siirrytty uuteen TOL 2008. Viimeisimmän tilaston mukaan kuluva vuoden tammi-maaliskuussa tapahtui vain yksi maa- ja vesirakennusalan konkurssi.

Maa- ja vesirakennusalan aloittaneet ja lopettaneet yritykset

Maa- ja vesirakennusalan vireille pannut konkurssit TOL 2008

Maa- ja vesirakennusalan aloittaneet ja lopettaneet yritykset sekä vireille pannut konkurssit

TOL 2002					TOL 2008		TOL 2002		
	Aloitta- neet kpl ¹⁾	Vuosi- muutos %	Lopet- taneet kpl ¹⁾	Vuosi- muutos %	Kon- kussit kpl	Henki- löitä	Yritys- kanta kpl	Vuosi- muutos %	
2003	541	10	393	0	12	77	7 552	2	
2004	598	11	426	8	7	63	7 793	3	
2005	662	11	425	0	4	15	8 073	4	
2006	724	9	428	-1	10	65	8 470	5	
2007	852	18	451	1	11	64	8 838	5	
2008	806	-5			13	39			
2006	I	202	2	65	-21	1	1	7 896	4
	II	233	0	91	2	5	15	8 071	4
	III	158	30	78	20	0	0	8 137	4
	IV	131	21	194	3	4	49	8 191	4
2007	I	279	37	86	32	5	17	8 269	5
	II	275	18	105	15	2	4	8 457	5
	III	164	4	75	-4	2	40	8 508	5
	IV	134	2	185	-4	2	3	8 572	5
2008	I	260	-7	92	7	3	9	8 647	5
	II	248	-10	98	-7	4	10	8 803	4
	III	168	2	120	60	3	10	8 873	4
	IV	130	-3			3	10		
2009	I					1	4		

Aloittamis- ja lopettamistieto on hallinnollinen. Yritys merkitään aloittaneeksi, kun yrityksestä tulee työnantaja tai kun se tulee arvonlisäverovelvolliseksi. Vastaavasti yritys katsotaan lopettaneeksi, kun se lakkaa toimimasta sekä työnantajana että arvonlisäverovelvollisena yksikkönä.

Lopettamistiedot täydentyvät neljännesvuosittain noin vuoden ja kolmen kuukauden ajan tilastointiajankohdan päätyemisestä.

1) Aloittaneet ja lopettaneet yritykset -tilaston perusta muuttui toukokuussa 2007. Aiemmin tiedot johdettiin yritysrekisteriin merkittyjen aloitus- ja lopetustietojen pohjalta. Uudessa menetelmässä tiedot tuotetaan Verohallinnon rekisteritietojen pohjalta. Tämän lisäksi tilaston kohdejoukko on laajentunut. Tarkemmat tiedot muutoksesta tilaston kotisivulla tilastokeskus.fi/til/aly. Uudet sarjat alkavat vuodesta 2001.

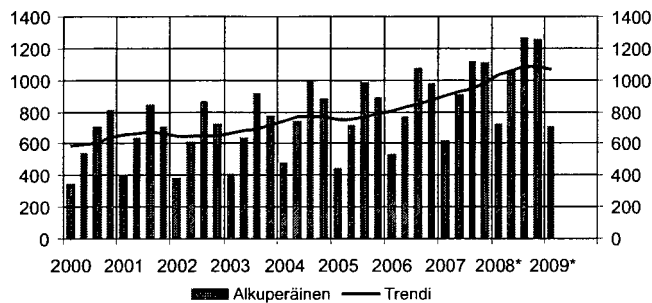
Investoinnit maa- ja vesirakentamiseen vähenivät tammi-maaliskuussa

Investoinnit maa- ja vesirakentamiseen vähenivät kulu-
van vuoden tammi-maaliskuussa 2,6 prosenttia vuotta
aiemmasta. Investointeja tehtiin 707 miljoonan euron
edestä kun vastaava summa vuonna 2008 tammi-maa-
liskuussa oli 726 miljoonaa euroa. Investoinnit kasvoi-

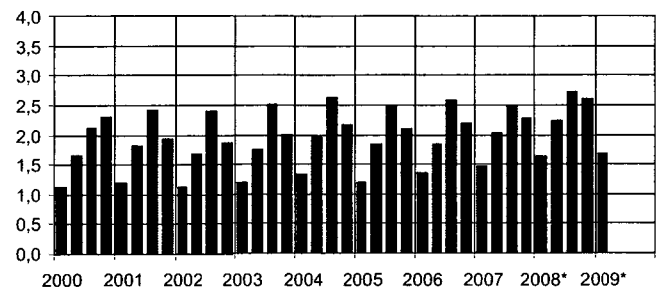
vat yhtäjaksoisesti vuoden 2005 lopulta aina viime vuo-
den lopulle. Vielä viime vuoden viimeisellä neljännek-
sellä kasvua oli lähes 14 prosenttia vuodentakaisesta.

Maa- ja vesirakennusinvestointien osuus BKT:stä oli lä-
hes sama kuin vuotta aiemmin, 1,7 prosenttia. Osuus ko-
ko rakentamisen investoinneista oli tammi-maaliskuussa
14,4 prosenttia, mikä on lähes prosenttiyksikön verran
enemmän kuin vuoden 2007 vastaavana aikana.

Maa- ja vesirakennusinvestoinnit, milj. euroa

Maa- ja vesirakennusinvestointien osuus BKT:stä, %

Maa- ja vesirakennusinvestoinnit käyvin hinnoin, milj. euroa

Vuosi	Nelj.	Alkuperäinen sarja	Trendi	Vuosimuutos %	Maa- ja vesirakennusinvestointien osuus BKT:stä, %	Osuus koko rakentamisen investoinneista, %
2003	I	407	663	6,3	1,4	12,8
	II	636	677	4,4	2,0	17,7
	III	922	697	6,7	2,9	20,3
	IV	782	720	8,3	2,3	17,8
2004	I	483	747	18,7	1,6	14,4
	II	749	770	17,8	2,3	18,9
	III	1 008	784	9,3	3,0	20,6
	IV	892	789	14,1	2,5	19,2
2005	I	443	755	-7,9	1,2	12,7
	II	717	756	-3,6	1,8	16,7
	III	989	770	-1,0	2,5	18,5
	IV	889	786	0,6	2,1	16,6
2006	I	530	805	19,6	1,4	12,8
	II	773	827	7,8	1,9	16,4
	III	1 075	853	8,7	2,6	19,0
	IV	980	877	10,2	2,2	17,2
2007	I	624	904	17,7	1,5	13,4
	II	909	926	17,6	2,0	16,4
	III	1 120	946	4,2	2,5	17,1
	IV	1 107	983	13,0	2,3	16,5
2008*	I	726	1 030	16,3	1,6	13,5
	II	1 063	1 063	16,9	2,2	17,5
	III	1 273	1 081	13,7	2,7	18,9
	IV	1 259	1 081	13,7	2,6	19,0
2009*	I	707	1 064	-2,6	1,7	14,4

Tiedot ovat kansantalouden tilinpidosta, joka perustuu Euroopan tilinpitojärjestelmään. Perusvuosi on 2000.

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Tiedustelut: Pasi Koikkalainen (09) 17 341

Maa- ja vesirakentamisen liikevaihto kasvoi ja kannattavuus parani hieman vuonna 2007

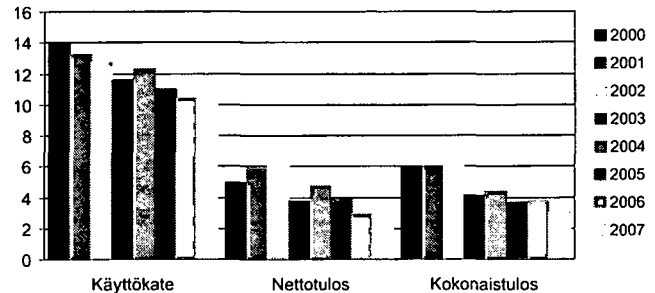
Tilastokeskuksen mukaan maa- ja vesirakennusyritysten käyttökate parani hieman vuonna 2007. Käyttökate jäi yrityksille toimintakulujen jälkeen 580 miljoonaa euroa eli 10,6 prosenttia liikevoiminnan tuotoista. Nettotulos oli 2,9 prosenttia liikevoiminnan tuotoista eli saman verran kuin vuonna 2006. Kokonaistulos sen sijaan heikkeni vuoden 3,8 prosentista 3,0 prosenttiin.

Maa- ja vesirakennusyritysten vuoden 2007 liikevaihto oli 5,4 miljardia. Liikevaihto kasvoi 14 prosenttia vuotta aiemmasta. Pk-yritysten liikevaihto oli 2,8 miljardia euroa eli 4,8 prosenttia suurempi kuin vuonna 2006. Suurten yritysten liikevaihto sen sijaan kasvoi huomattavasti enemmän, 25 prosenttia.

Toimialan omavaraisuusaste, eli omanpääoman ja tilinpäätössiirtojen osuus ennakkomaksuilla oikaistusta

taseen loppusummasta, oli 33,7 prosenttia. Tunnusluku parani 0,6 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

Maa- ja vesirakennusyritysten kannattavuus, prosenttia liikevoiminnan tuotoista

Maa- ja vesirakennusyritysten tilinpäätöstilasto 2007

TUNNUSLUKUJA

Yritysten lukumäärä	7 308
Liiketoiminnan laajuus	
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	5 491 129
Jalostusarvo, 1000 euroa	1 893 612
Henkilöstön lkm	32 067
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	299 174
Tehokkuus	
Liikevaihto / henkilöstö, 1000 euroa	170
Jalostusarvo / henkilöstökulut	1,4

Kannattavuus

Käyttökate-%	10,6
Rahoitustulos-%	8,3
Nettotulos-%	2,9
Kokonaistulos-%	3,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	7,7
Rahoitus	
Omavaraisuusaste, %	33,7
Kokonaisvelat/liikevaihto, %	48,6

TULOSLASKELMA

TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Liikevaihto	5 463 763
Liiketoiminnan muut tuotot (pl. käyttöm. myyntivoitot)	27 366
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	5 491 129
Aine- ja tarvikekäyttö	-1 453 008
Ulkopuoliset palvelut	-1 487 169
Henkilöstökulut	-1 222 146
Laskennallinen palkkorjaus	-91 233
Liiketoiminnan muut kulut	-829 704
Valmisteverastojen lisäys/vähennys, +/-	172 364
Käyttökate	580 233
Poistot ja arvonalentumiset	-298 772

Liiketulos	281 461
Rahoitustuotot	44 002
Rahoituskulut	-86 099
Verot	-80 170
Nettotulos	159 190
Satunnaiset tuotot	36 599
Satunnaiset kulut	-47 807
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot	20 849
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot	-6 394
Kokonaistulos	162 437
Tilinpäätössiirrot yhteensä	1 516
Laskennallinen palkkorjaus	91 233
Tilikauden tulos	255 201
Rahoitustulos	457 962
Maksetut konserniavustukset	31 254
Saadut konserniavustukset	19 630

TASEET

VASTAAVAA

Pysyvät vastaavat yhteensä	2 163 296
Vaihto-omaisuus yhteensä	562 629
Rahoitusomaisuus yhteensä	1 571 201
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 133 830
Vastaavaa yhteensä	4 297 126

VASTATTAVAA

Oma pääoma yhteensä	1 251 298
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	64 861
Pakolliset varaukset yhteensä	35 566
Vieras pääoma yhteensä	2 945 401
Vastattavaa yhteensä	4 297 126
Pääomalaina	70 581

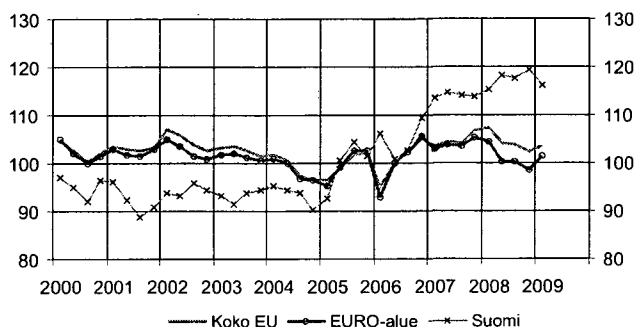
Maa- ja vesirakentamisen volyymi supistui EU:n alueella tammi-maaliskuussa

Eurostatin maa- ja vesirakentamisen volyymi-indeksissä on otettu käyttöön uusi perusvuosi 2005=100.

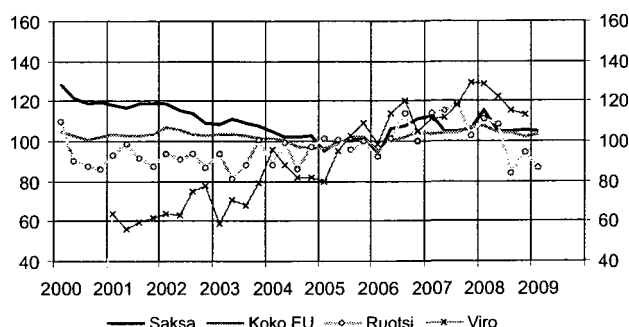
Maa- ja vesirakentamisen volyymi supistui EU:n alueella tammi-maaliskuussa 3,5 prosenttia vuotta aiemmasta. Volyymi on nyt supistunut yhtäjaksoisesti neljänä neljänneksenä. Euro-alueella volyymi pieneni ensimmäisellä neljänneksellä hieman vähemmän, 2,6 prosenttia.

Tarkastelluista maista maa- ja vesirakentamisen volyymi supistui tammi-maaliskuussa eniten Ruotsissa, 22,1 prosenttia. Myös Saksassa ja Ranskassa volyymi pieneni, Saksassa reilut 9 prosenttia ja Ranskassa yli 11 prosenttia vuotta aiemmasta. Espanjassa sen sijaan volyymi kääntyi puolentoista vuoden laskun jälkeen reippaaseen 18 prosentin kasvuun. Suomessa maa- ja vesirakentamisen volyymi eli myynnin määrä kasvoi tammi-maaliskuussa yhden prosentin verrattuna vuoden 2008 vastaavaan ajanjaksoon. Viron tiedot puuttuvat ko. ajanjaksolta.

Maa- ja vesirakentamisen volyymi-indeksi 2005=100

Maa- ja vesirakentamisen volyymi-indeksi 2005=100

Maa- ja vesirakentamisen volyymi-indeksi 2005=100

Vuosi	Nelj.	Kausitasoitettut sarjat							
		Koko EU	EURO-alue	Saksa	Espanja	Ranska	Ruotsi	Viro	Suomi
2001	I	103,6	102,9	118,2	82,0	103,0	92,7	63,6	96,2
	II	102,9	101,8	116,6	79,6	100,8	98,7	56,1	92,3
	III	102,5	101,5	119,0	78,5	100,6	91,8	59,7	89,0
	IV	103,3	102,9	118,7	79,8	100,0	87,8	61,4	90,9
2002	I	106,9	105,0	118,9	80,2	98,0	94,0	63,6	93,7
	II	105,9	103,6	115,4	79,4	98,1	90,6	63,1	93,2
	III	103,8	101,5	113,7	77,9	96,8	93,4	74,9	95,9
	IV	102,7	101,0	109,3	76,0	96,2	86,5	77,9	94,4
2003	I	103,4	101,8	108,4	85,5	95,8	93,9	59,1	93,3
	II	103,4	102,1	111,0	83,6	95,6	81,3	71,0	91,5
	III	102,5	101,1	108,8	81,4	97,7	88,0	67,6	93,9
	IV	101,4	100,5	107,6	81,6	97,0	100,6	79,2	94,3
2004	I	101,7	101,0	104,8	88,5	97,9	88,4	96,0	95,4
	II	100,6	100,1	102,1	86,2	97,7	99,2	88,1	94,3
	III	97,5	96,8	101,9	80,0	96,1	86,0	82,1	93,8
	IV	96,6	96,4	102,5	79,5	96,4	96,9	82,1	90,4
2005	I	96,6	95,4	95,4	92,9	97,8	101,1	79,9	92,6
	II	98,7	99,0	100,0	96,2	98,7	100,5	95,4	100,7
	III	101,8	102,5	100,3	103,4	100,9	95,5	102,7	104,4
	IV	102,2	102,7	102,3	102,8	100,6	100,1	108,9	101,6
2006	I	95,1	93,0	92,3	77,5	101,1	92,6	98,6	106,3
	II	99,9	100,0	106,6	83,6	105,7	101,7	113,7	101,0
	III	102,3	102,4	107,4	89,6	106,3	113,7	120,0	102,5
	IV	104,9	105,5	111,3	86,8	110,5	100,0	105,1	109,3
2007	I	103,5	102,9	112,7	78,5	110,6	113,9	111,3	113,5
	II	104,3	103,9	104,6	87,1	111,2	115,7	112,0	114,8
	III	104,2	103,6	104,8	81,9	111,9	118,9	118,1	114,1
	IV	106,8	105,2	106,4	85,0	113,7	103,1	129,1	113,8
2008	I	107,4	104,3	115,6	74,4	114,5	111,1	128,8	115,2
	II	104,2	100,3	104,8	67,8	110,7	108,2	122,6	118,3
	III	103,9	100,4	105,0	67,2	108,6	84,2	115,6	117,8
	IV	102,3	98,5	105,6	69,0	103,9	94,3	113,2	119,6
2009	I	103,6	101,6	105,1	87,9	101,4	86,6	..	116,3
	II								
	III								
	IV								

Lähde: Eurostat

Toimialaluokitus TOL 2008

1. Rakentaminen

F Rakentaminen yhteensä

41 Talonrakentaminen

42 Maa- ja vesirakentaminen

43 Erikoistunut rakennustoiminta

Luokkien yksityiskohtaiset kuvaukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus sivuilta.

2. TOL 2008- ja TOL 2002 -luokituksiin pohjautuvien tietojen käyttö ja vertailtavuus

TOL 2008 rakentamisen toimialan pääluokka vastaa lähes täysin TOL-2002 luokituksella julkaistua pääluokkaa F. TOL 2002:n mukainen talonrakentaminen ja maa- ja vesirakentaminen muodostettiin toimialaluokituksen kolminumerotasojä ja viisinelumerotasojä yhdistämällä. Seuraavassa käytössä ollut rakentamisen TOL 2002 luokitus- sovellus:

Rakentaminen F = 45

Talonrakentaminen = 45211, 45220, 45250, 453, 454, 455

Maa- ja vesirakentaminen = 451, 45219, 45230, 45240.

TOL 2008 Toimialaluokka, (41) talonrakentaminen, ei vastaa edellisen toimialaluokituksen TOL 2002 talonrakentamisen sisältöä. Talonrakentaminen on uudessa toimialaluokituksessa paljon suppeammin rajattu. Edelliseen toimialaluokitukseen perustuvassa rajauksessa talonrakentaminen sisälsi yleisten talonrakennustöiden (45211), kattorakenteiden asennusten (45220), ja muiden erikoisalarakentamisen (45250), lisäksi myös muut

asennus- ja viimeistelytyöt (453, 454, 455). Uusi talonrakentamisen luokka vastaa lähinnä vanhan TOL 2002 yleisten talonrakennustöiden (45211) luokkaa. Tähän toimialaluokkaan kuuluvat lähes kaikki Suomessa toimivat suuret rakennusyritykset. Lisäksi talonrakentamiseen liitetään uutena alaluokkana kiinteistöalan palveluista (70110) siirtyvä, kiinteistöjen rakennuttaminen.

TOL 2008 luokituksen maa- ja vesirakentamisen pääluokka (42) supistui TOL 2002-luokituksen vastaavasta luokasta. Noin 6 000 yritystä vanhasta maa- ja vesirakentamisen pääluokasta siirtyi uuteen pääluokkaan, erikoistuneeseen rakentamiseen (43). Erityisesti raivaus, purku ja pohjarakentamisen (45110) ja maaperän koeporauksen (45120) alaluokat siirtyivät kokonaan erikoistuneeseen rakentamiseen. Kiinteistöpalveluista uuteen maa- ja vesirakentamisen luokkaan tulee lisäyksenä maa- ja vesirakennusten rakennuttaminen.

TOL 2008 luokka, erikoistunut rakennustoiminta (43), sisältyi vanhassa luokituksessa lähes kokonaan talonrakentamiseen. Rakentamisen julkaisussa tämä luokka on täysin uusi. Toimiala 43 on pitkälti aikaisemman TOL 2002 kolminumerotasojen 453, 454 ja 455 yhdistelmä. Näistä on aiemmin käytetty yleistä nimitystä rakentamiseen liittyvät asennus- ja viimeistelytyöt. Yritysten lukumäärän mukaan erikoistunut rakennustoiminta on nyt rakennustoimialan suurin luokka.

Port Payé
Finlande
126676
Itella Oyj

ECONOMY

Rakentaminen 2009
Byggandet
Construction

Myynti:

Tilastokeskus,
markkinointipalvelut
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
Puh. (09) 1734 2011
Faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Käyntiosoite:

Työpajankatu 13
00580 Helsinki

ISSN 1795-4541 (pdf)
ISSN 1456-8152 (print)

Tuotenumero 3192 (pdf)
Tuotenumero 3191 (print)